

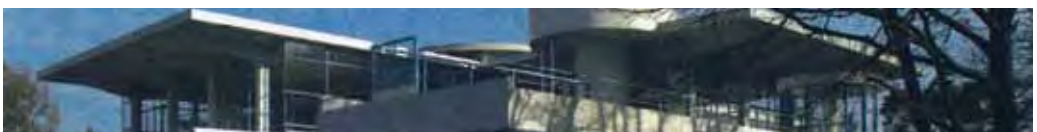
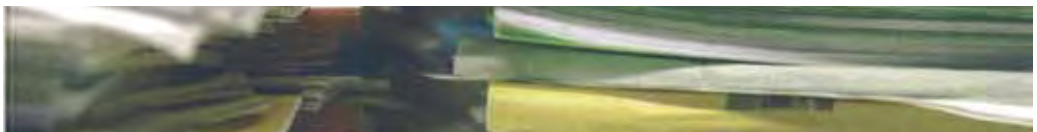

Erfgoedinspectie
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Inspectieprogramma Basiseisen voor een goed archiefbeheer

2008-2012

Eindrapportage

Inspectieprogramma Basiseisen voor een goed archiefbeheer

2008-2012

Eindrapportage

Inhoudsopgave

Introductie	4
1. Samenvatting en algemeen beeld	6
2. Bevindingen	8
2.1 Kabinet der Koningin, Kanselarij der Nederlandse Orden en de Hoge Colleges van Staat	8
2.3 Universiteiten	8
2.4 Universitair medische centra	9
2.5 Rechterlijke macht	9
2.6 Publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties	10
2.7 Publiekrechtelijke beroepsorganisaties	10
2.7.1 <i>Nederlandse Orde van Advocaten</i>	10
2.7.2 <i>Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie</i>	11
2.7.3 <i>Loodswezen</i>	11
2.8 Publiekrechtelijke zbo's	11
2.8.1 <i>Kamers van Koophandel</i>	12
2.9 Privaatrechtelijke zbo's	13
2.9.1 <i>Bureaus Jeugdzorg</i>	13
Bijlage 1	16
Verantwoording inspectieprogramma	
Bijlage 2	18
Wettelijk kader	
Bijlage 3	20
Overzicht van de geïnspecteerde organisaties	
Bijlage 4	27
De Erfgoedinspectie en het toezicht op de informatiehuishouding van de centrale overheid	

Introductie

Dit rapport is een verantwoording over een inspectieprogramma dat de Erfgoedinspectie tussen 2008 en 2011 heeft uitgevoerd naar een aantal archiefwettelijke basiseisen die voorwaardelijk zijn voor een goed archiefbeheer.

Goede, geordende en duurzaam toegankelijke overheidsarchieven zijn van levensbelang voor een goed functionerende rechtsstaat. Burgers en bedrijven moeten ervan op aan kunnen dat overheidsinformatie, soms gedurende een lange periode, vindbaar en toegankelijk is. Burgers en bedrijven moeten er even zo goed vanuit kunnen gaan dat gevoelige informatie op termijn verantwoord vernietigd wordt. Ook voor het functioneren van de overheidsorganisaties zelf is een goede informatiehuishouding een absolute voorwaarde. Zorgvuldige uitvoering van de archiefwetgeving waarborgt dat overheidsorganisaties op de juiste manier met hun archiefbescheiden en archieven omgaan.

De Erfgoedinspectie heeft als taak om er op toe te zien dat de archieven van de centrale overheid in goede, geordende en duurzaam toegankelijke staat verkeren.¹ De uiteindelijke doelstelling is een, vooral ook in een digitale omgeving, robuuste en goed functionerende informatiehuishouding bij de organisaties van de centrale overheid.

Nadat uit de periodieke monitor over 2007 van de Erfgoedinspectie naar voren kwam dat veel overheidsorganisaties achterbleven in de naleving van een aantal belangrijke archiefwettelijke bepalingen, heeft de Erfgoedinspectie een inspectieprogramma opgezet met als beoogd resultaat een zo hoog mogelijk niveau van naleving.

De drie archiefwettelijke basiseisen waar de Erfgoedinspectie zich in dit inspectieprogramma op heeft gericht, zijn de selectielijst, het overzicht dat een overheidsorganisatie moet hebben van de aanwezige archiefbestanden en de interne beheersregels. Een overheidsorganisatie die niet aan deze eisen voldoet is eigenlijk niet in staat een goed en duurzaam toegankelijk archief te beheren. Het is dan namelijk niet duidelijk over welke, al dan niet digitale, archiefbestanden de zorgdrager beschikt, noch is het bekend wat de bewaar- en vernietigingstermijnen van de archiefbescheiden zijn. Ook is niet vastgelegd hoe het archiefbeheer bij de organisatie is geregeld en belegd.²

Als nulmeting voor het inspectieprogramma zijn de uitkomsten uit de 'monitor 2007' gebruikt. De zorgdragers die op dat moment niet voldeden aan één of meer van de basiseisen zijn in het inspectieprogramma opgenomen, met uitzondering van de departementen en de certificerende bedrijven.³

In dit rapport, waarmee het inspectieprogramma wordt afgerond, worden de bevindingen en het resultaat van de inspecties samengevat. Te beginnen in een algemeen beeld en verder uitgewerkt voor de verschillende groepen van zorgdragers. In bijlage 3 is een volledig overzicht van de geïnspecteerde zorgdragers opgenomen, inclusief de stand van zaken voor wat betreft de onderzochte archiefwettelijke voorwaarden in 2007 en 2012. Waar nodig wordt een aanbeveling gedaan aan een zorgdrager of een cluster van zorgdragers.

¹ Zie bijlage 4 voor informatie over de Erfgoedinspectie, het toezicht op de informatiehuishouding en de organisaties waarop toezicht wordt gehouden.

² Zie bijlage 2 voor meer informatie over deze archiefwettelijke bepalingen.

³ Zie bijlage 1 voor de verantwoording over het inspectieprogramma en bijlage 3 voor een overzicht van de geïnspecteerde organisaties.

1

Samenvatting en algemeen beeld

Het inspectieprogramma is opgezet met als doel om met een relatief geringe inspanning van de Erfgoedinspectie, de naleving op drie belangrijke archiefwettelijke basiseisen sterk te verbeteren. Na afloop van dit inspectieprogramma kan gesteld worden dat de naleving van de archiefwettelijke basiseisen aanzienlijk is toegenomen. Het overgrote merendeel van de zorgdragers beschikt over een selectielijst, een overzicht van hun archiefbestanden en interne regels voor het archiefbeheer. Toch zijn er nog zorgdragers die door uiteenlopende oorzaken niet voldoen aan één of meer van de basiseisen. Het gevolg is dat deze organisaties geen archiefbescheiden kunnen vernietigen of overbrengen of geen beeld hebben van de archiefbestanden die zij beheren. Deze zorgdragers lopen hier een ernstig risico. In hoofdstuk 2 wordt uitgebreid ingegaan op de individuele of groepen van zorgdragers waar dit het geval is.

Het programma betrof 186 zorgdragers, waar 105 inspecties zijn uitgevoerd.⁴ Van de deze zorgdragers voldoet het merendeel nu aan de drie archiefwettelijke basiseisen.

Een aantal organisaties heeft moeite bij de naleving van de archiefwettelijke voorwaarden.

- De universitair medische centra en de technische universiteiten van Delft en Eindhoven hebben geen volledig overzicht van de archiefbestanden. Dit is een hardnekkig probleem dat vooral de archiefbestanden betreft van de faculteiten en onderzoeksgroepen. Deze zorgdragers lopen een ernstig risico op het onbedoeld verloren gaan van archiefbestanden, waaronder onderzoeksgegevens.
- Een andere groep zorgdragers waar het archiefbeheer problematisch is betreft de Bureaus Jeugdzorg, waar vooral het ontbreken van een selectielijst en een bestandsoverzicht risico's met zich meebrengt, zoals het vroegtijdig vernietigen of tegen de regels in te lang bewaren van de cliëntdossiers.
- Een aantal product- en bedrijfsschappen loopt achter bij het realiseren van de afgesproken verbeteringen.
- Bij de publiekrechtelijke ZBO's loopt het College voor Zorgverzekeringen een verhoogd risico op het verloren raken van archiefbestanden.
- Ook bij een aantal privaatrechtelijke ZBO's ontbreekt het nog steeds aan een selectielijst, een bestandsoverzicht of aan beheersregels.

Zie hoofdstuk 2 en bijlage 3 voor de details en voor aanbevelingen aan individuele of aan groepen van zorgdragers.

De Erfgoedinspectie blijft in alle gevallen de voortgang bij deze zorgdragers volgen en zal daar waar nodig het toezicht intensiveren.

⁴ In een aantal gevallen is de inspectie uitgevoerd bij een groep van zorgdragers zoals bij de Kamers van Koophandel.

2

Bevindingen

2.1 Kabinet der Koningin, Kanselarij der Nederlandse Orden en de Hoge Colleges van Staat

Vier Hoge Colleges van Staat, het Kabinet der Koningin en de Kanselarij der Nederlandse Orden (zie voor de details bijlage 3) voldeden in 2007 niet aan één of meer archiefwettelijke basiseisen en zijn de afgelopen jaren daarop geïnspecteerd. Alle inspecties zijn met een positief resultaat afgesloten en deze zorgdragers beschikken nu over een selectielijst, een bestandsoverzicht en over beheersregels.

2.3 Universiteiten

Tussen 2002 en 2011 zijn de archieven van de openbare universiteiten door de Erfgoedinspectie uitgebreid geïnspecteerd, waarna deze universiteiten de archivering voor een belangrijk deel op orde hebben gebracht. Op dit moment zijn er nog twee universiteiten, TU Delft en TU Eindhoven waar nog geen volledig overzicht van de archiefbestanden aanwezig is. In de decentrale omgeving van de universiteit, met faculteiten en onderzoeksgroepen en -instituten kan het ontbreken van een overzicht van de archiefbestanden een risico opleveren, zoals het verloren gaan van belangrijke bestanden of onduidelijkheid over het bewaren van bestanden. Ter illustratie kan de brand bij de faculteit Bouwkunde van de TU Delft gelden, waar het, door het ontbreken van een bestandsoverzicht, onduidelijk was welke archieven en informatiebestanden in het gebouw aanwezig waren. De afwikkeling van de

schade is hierdoor aanzienlijk duurder uitgevallen. De Erfgoedinspectie heeft de colleges van bestuur van de twee universiteiten per brief laten weten dat de universiteiten over een actueel bestandsoverzicht van de archiefbescheiden en -bestanden dienen te beschikken.

2.4 Universitair medische centra

Geen van de universitair medische centra heeft een wettelijk verplicht overzicht van de archiefbestanden. In 2009 heeft de Erfgoedinspectie met vertegenwoordigers van Podium, het samenwerkingsverband van archivariissen bij de UMC's, afspraken gemaakt om te komen tot een model bestandsoverzicht voor de UMC's en tot een bestandsoverzicht voor elk individuele UMC. Deze afspraak heeft niet tot een resultaat geleid.

Voor de UMC's geldt hetzelfde als voor de universiteiten; het bestandsoverzicht is van groot belang in de decentrale omgeving waarin de archivering bij de UMC's plaatsvindt. Ook hier is het risico groot dat bestanden onbedoeld verloren raken.

Aanbeveling

Aan de raden van bestuur van de UMC's:

- Zorg ervoor dat de organisatie op korte termijn beschikt over een actueel bestandsoverzicht van de archiefbescheiden en -bestanden, inclusief de digitale bestanden.

2.5 De rechtspraak

De organisaties van de rechtspraak (gerechtshoven, rechtbanken, het College van Beroep voor het Bedrijfsleven en de Centrale Raad van Beroep) zijn, naar aanleiding van eerdere inspecties van de Erfgoedinspectie, al een aantal jaren doende het archiefbeheer en de informatiehuishouding te verbeteren. Onder auspiciën van de Mandaatgroep Archieven Zittende Magistratuur wordt er periodiek een landelijke archiefaudit bij de organisaties van de rechterlijke macht gehouden. Met deze audit wordt de voortgang van de verbeteringen gevolgd en wordt zo nodig bijgestuurd. Na een extra inspanning in het kader van het inspectieprogramma voldoet het merendeel van de gerechtelijke organisaties aan de drie basiseisen. Uitzonderingen zijn het College van Beroep Bedrijfsleven en de Haagse locaties, gerechtshof, rechtbank en het College van Beroep Bedrijfsleven, waar de beheersregels nog niet zijn vastgesteld. Voorts zijn er nog drie rechtbanken waar een bestands-overzicht ontbreekt. De Erfgoedinspectie zal er bij de mandaatgroep op aandringen om in de archiefaudit aandacht te besteden aan de basiseisen voor een goed archiefbeheer bij de hiervoor genoemde organisaties.

De Hoge Raad der Nederlanden, die niet wordt meegenomen in de landelijke archiefaudits van de rechterlijke macht, is apart geïnspecteerd en voldoet nu aan de drie basiseisen.

2.6 Publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties

Het merendeel van de product- en bedrijven heeft het archiefbeheer de afgelopen jaren verbeterd en beschikt over een selectielijst, een bestandsoverzicht en beheersregels. Een substantiële minderheid echter, het Bedrijfschap Horeca en Catering (geen selectielijst, geen beheersregels en geen bestandsoverzicht), het Hoofdbedrijfschap Agrarische Groothandel (geen selectielijst, geen bestandsoverzicht), het Hoofdbedrijfschap Afbouw (geen bestandsoverzicht) en het Productschap Dranken (geen selectielijst) loopt hierin achter. De Erfgoedinspectie blijft er op toezien dat deze organisaties aan de archiefwettelijke voorwaarden gaan voldoen.

Aanbevelingen

Aan het bestuur van de Bedrijfschap Horeca en Catering:

- Zorg ervoor dat het bedrijfschap zo spoedig mogelijk over een selectielijst en een overzicht van de archiefbestanden beschikt.

Aan het bestuur van het Hoofdbedrijfschap Agrarische Groothandel:

- Zorg ervoor dat het productschap zo spoedig mogelijk over een selectielijst en een overzicht van de archiefbestanden beschikt.

Aan het bestuur van het Productschap Dranken:

- Zorg ervoor dat het productschap zo spoedig mogelijk over een selectielijst beschikt.

Aan het bestuur van het Hoofdbedrijfschap Afbouw:

- Zorg ervoor dat het bedrijfschap zo spoedig mogelijk over een overzicht van de archiefbestanden beschikt.

2.7 Publiekrechtelijke beroepsorganisaties

De inspecties bij de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders, de Orde van Octrooigemachtigden en de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NIVRA en NOVAA) zijn afgerond. Deze organisaties voldoen aan de archiefwettelijke voorwaarden.

2.7.1 Nederlandse Orde van Advocaten

De Nederlandse Orde van Advocaten bestaat uit een landelijke orde en 19 lokale orden. De landelijke orde heeft naar aanleiding van de inspectie in 2009 het BSD geactualiseerd en voldoet aan de archiefwettelijke basiseisen. Hetzelfde geldt voor het merendeel van de lokale orden, maar er is nog aantal uitzonderingen. In de loop van 2012 starten diverse projecten om de administratie van de Ordes op één lijn te krijgen. Voorzien wordt dat met de uitvoering van deze projecten alle orden aan de archiefwettelijke basiseisen zullen voldoen.

2.7.2 Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie

De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) is georganiseerd in een centraal bestuur, ledenraad en bureau en in ringen. De grenzen van de ringen komen overeen met die van de arrondissementsrechtbanken. De KNB voldoet aan de basiseisen voor een goed archiefbeheer.

De 19 KNB-ringen hebben de beschikking over een selectielijst en over een sjabloon voor beheerregels. Uit de monitor 2011-2012 blijkt echter dat noch de beheersregels, noch de selectielijst geïmplementeerd zijn. Met de bestuurssecretaris van de KNB is afgesproken dat met de komende reorganisatie, waarbij 11 nieuwe KNB-ringen zullen worden gevormd, de archiefwettelijke basiseisen onder de aandacht van de nieuw ringbesturen worden gebracht. Ook zal de selectielijst worden aangepast aan de veranderde taken van de KNB.

2.7.3 Loodswezen

De beroepsorganisatie van registerloodsen bestaat uit de Nederlandse loodsencorporatie en vier regionale loodsencorporaties. Mede naar aanleiding van de inspectie heeft de Nederlandse loodsencorporatie een informatiebeleid opgesteld. Met de uitvoering van dit beleid, vanaf 2012 zal de Nederlandse loodsencorporatie gaan voldoen aan de Archiefwet- en regelgeving. Als eerste is de selectielijst in concept gereed en met het Nationaal Archief besproken.

Aanbeveling

Aan de voorzitter van de Nederlandse loodsencorporatie:

- Breng het informatiebeleid tot uitvoering zodanig dat aan de archiefwettelijke eisen wordt voldaan en zodanig dat de Nederlandse loodsencorporatie in ieder geval beschikt over een vastgestelde selectielijst en over beheersregels.

Aan de voorzitters van de regionale loodsencorporaties

- Neem het door de Nederlandse loodsencorporatie ontwikkelde informatiebeleid over.
- Zorg ervoor dat de corporaties beschikken over een vastgestelde selectielijst, over beheersregels en over een overzicht van de archiefbestanden

2.8 Publiekrechtelijke ZBO's

Van de 39 publiekrechtelijke zelfstandige bestuursorganen die in het inspectieprogramma zijn geïnspecteerd voldoen er nog vijf niet aan één of meer van de drie archiefwettelijke basiseisen. Bij TNO, de Politieacademie en de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) lopen acties en verbeterprogramma's en de verwachting is dat zij op termijn voldoen aan de archiefwettelijke eisen. Het Bureau Architectenregister moet de concept-selectielijst nog laten vaststellen. Hierover heeft de Erfgoedinspectie de directeur van het Bureau eind 2011 aangeschreven.

Het College voor Zorgverzekeringen beschikt niet over een overzicht van de archiefbestanden, heeft een onvolledige selectielijst en heeft voorts geen plannen om tot verbetering te komen. Het College loopt hiermee het risico op het verlies van belangrijke informatie.

Aanbevelingen

Aan het college van bestuur van de Politieacademie:

- Zorg ervoor dat de resterende delen van het project digitalisering worden uitgevoerd en dat de Politieacademie kan beschikken over een actueel overzicht van de archiefbestanden en over beheersregels.

Aan de raad van bestuur van TNO:

- Zorg ervoor dat de ingezette acties ter verbetering van de archivering worden uitgevoerd en dat TNO kan beschikken over een selectielijst en over beheersregels.

Aan het bestuur van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW):

- Zorg ervoor dat de KNAW op korte termijn duidelijk heeft vastgesteld wat de organisatie onder archiefbescheiden verstaat, waarbij inbegrepen de archiefbescheiden van de instituten en de onderzoeksgegevens.
- Zorg er vervolgens voor dat de KNAW kan beschikken over een volledig en actueel overzicht van de archiefbestanden, met inbegrip van de archieven van de instituten.

Aan de raad van bestuur van het College voor Zorgverzekeringen:

- Zorg ervoor dat de het college op korte termijn beschikt over een actuele selectielijst en een actueel overzicht van de archiefbestanden.

2.8.1 Kamers van Koophandel

Tijdens de meting in 2007 beschikte het merendeel van de 21 Kamers van Koophandel noch over beheersregels noch over een bestandsoverzicht. Daarnaast was de bestaande selectielijst op een aantal punten niet actueel. Per 1 januari 2008 is het aantal Kamers van Koophandel teruggebracht van 21 naar 12.

Naar aanleiding van de inspectie in 2008 zijn de 12 Kamers van Koophandel onder regie van de Kamer van Koophandel Nederland (het samenwerkingsverband van de regionale Kamers) een gezamenlijk project begonnen met als doel digitalisering en verbetering van het archief en de informatiehuishouding. Dit project heeft onder andere opgeleverd dat er een actuele selectielijst is vastgesteld en dat er uniforme beheersregels zijn opgesteld. Met de implementatie van een Document Management Systeem (DMS) en het daaraan gekoppelde Document Structuurplan (DSP) krijgt elke Kamer een actueel bestandsoverzicht; momenteel beschikken vijf Kamers hierover.

Het voornemen is dat de Kamers van Koophandel per 1 januari 2014 met delen van Agentschap.NL en Syntens gaan fuseren tot één nieuwe landelijke Kamer van Koophandel. Het project is er nu op gericht dat deze nieuwe organisatie over één ECM/DMS zal beschikken.

2.9 Privaatrechtelijke ZBO's

De privaatrechtelijke zelfstandige bestuursorganen vormen een zeer heterogeen gezelschap, zie bijlage 3 voor een overzicht. In 2007 constateerde de Erfgoedinspectie dat deze zorgdragers grote problemen hadden bij de naleving van de archiefwettelijk voorwaarden. Naast de Bureaus Jeugdzorg en de certificerende bedrijven voldeden 31 privaatrechtelijke ZBO's niet aan één of meer van deze voorwaarden. Na afronding van het inspectieprogramma is dit aantal flink afgenomen. Sommige zorgdragers, zoals het Fonds voor de Letteren, Reclassering Nederland en het Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (inclusief het Controlebureau voor Pluimvee en Eieren dat in het COKZ is opgegaan), lopen achter in de verbeteringen in het archiefbeheer en blijven onder toezicht staan tot dat aan de basiseisen is voldaan

Aanbevelingen

Aan het bestuur van het Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel:

- Zorg ervoor dat uw organisatie op korte termijn kan beschikken over een actueel overzicht van de archiefbestanden en over beheersregels.

Aan het bestuur van de Stichting Reclassering Nederland:

- Zorg ervoor dat uw organisatie op korte termijn beschikt over een vastgestelde selectielijst en over beheersregels.

Aan het bestuur van het Nederlands Letterenfonds:

- Zorg ervoor dat uw organisatie op korte termijn beschikt over een actuele selectielijst en een overzicht van de archiefbestanden.

2.9.1 Bureaus Jeugdzorg

De Bureaus Jeugdzorg voldoen nauwelijks aan de archiefwettelijke basiseisen. Naar aanleiding van het inspectieprogramma zijn, in samenspraak met de Erfgoedinspectie, door de werkgeversorganisatie Jeugdzorg Nederland met de bestuurders van de Bureaus Jeugdzorg afspraken gemaakt over het afronden van het basiselectiedocument en over het opstellen van model-beheersregels en een model-bestandsoverzicht. Door allerlei oorzaken hebben de betrokkenen deze afspraken niet kunnen nakomen. Hoewel sommige bureaus begonnen zijn met het verbeteren van het archiefbeheer, onder andere Overijssel, Noord Holland en Zuid Holland/Haaglanden, staan de bureaus er in grote lijnen nog net zo voor als in 2007 (zie het overzicht op pagina 26). Frappant is dat de selectielijst, waar al zes jaar aan wordt gewerkt, nog niet gereed is en dat zelfs een vaststellingsdatum nog niet gegeven kan worden. Door het ontbreken van beheersregels, een selectielijst en een bestandsoverzicht bestaat het gevaar dat archiefbescheiden en dossiers onbedoeld verloren raken. De Bureaus Jeugdzorg lopen hier, zeker wat betreft de cliëntdossiers, een groot risico. Zo mogen er, zolang de selectielijst niet is vastgesteld, geen archiefbescheiden worden vernietigd.

Er zijn sterke aanwijzingen dat er toch vernietiging plaatsvindt; in sommige gevallen moet dit vanuit het privacyreglement ook. Deze conflicterende situatie kan niet lang voortbestaan zonder dat de bureaus Jeugdzorg in hun dossiervorming in moeilijkheden komen. Gezien de plannen en projecten om de cliëntdossiers te digitaliseren dringt de Erfgoedinspectie erop om aan de onderstaande aanbevelingen zo spoedig mogelijk gevolg te geven.

Aanbevelingen

Aan de bestuurders van de Bureaus Jeugdzorg:

- Zorg ervoor dat de selectielijst van Bureaus Jeugdzorg zo spoedig mogelijk wordt afgerond en kan worden vastgesteld.
- Zorg ervoor dat de selectielijst bij alle Bureaus Jeugdzorg wordt toegepast.
- Zorg ervoor dat ieder Bureau Jeugdzorg een logisch geordend overzicht heeft van de dossiers en de archiefbescheiden..
- Zorg ervoor dat er een model voor archiefbeheersregels worden opgesteld en dat deze beheersregels bij elk bureau wordt vastgesteld.

Verantwoording inspectieprogramma

De Erfgoedinspectie is in 2008 begonnen met een inspectieprogramma op drie belangrijke archiefwettelijke eisen voor een goed archiefbeheer, te weten een volledige en actuele selectielijst, beheersregels en het logisch geordend overzicht van archiefbestanden en -bescheiden, zie hiervoor bijlage 2, wettelijk kader.

Aan de hand van de monitorgegevens over 2007 constateerde de Erfgoedinspectie dat een groot aantal zorgdragers niet voldeed aan één van deze drie basiseisen. Dit ondanks het feit dat de selectielijst en de beheersregels al verplicht zijn vanaf 1995 en het bestands-overzicht vanaf 2002 en ondanks eerdere inspecties op selectielijsten en beheersregels in 2006. Deze constatering heeft de Erfgoedinspectie doen besluiten een 'veegactie' te ondernemen bij alle zorgdragers die niet voldeden aan één of meer van deze archiefwettelijke basiseisen.

Beoogd resultaat van het inspectieprogramma was een zo hoog mogelijk niveau van naleving op de drie genoemde basiseisen te bewerkstelligen, met als achterliggende doelstelling dat de betreffende overheidsorganisaties in staat moeten zijn 'hun' informatie en

archiefbescheiden *in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te houden*. Vooral met de voorgenomen digitaliseringgolf die werd voorzien achtte de Erfgoedinspectie het belangrijk dat de zorgdragers de basiseisen voor een het archiefbeheer op orde hebben.

In het inspectieprogramma zijn alle zorgdragers bezocht die in het meetjaar 2007 niet voldeden aan één of meer van de drie basiseisen, met uitzondering van de departementen, die met het programma *'informatie op orde'* aan de slag waren gegaan en de certificerende instellingen met een beperkte openbaar gezag taak. In het totaal omvatte het programma 186 zorgdragers die allemaal tussen 2008 en 2011 zijn geïnspecteerd, zie bijlage 3 voor een overzicht van de geïnspecteerde zorgdragers.

Uitgangspunt was; snelle en doelgerichte inspecties, die pas werden afgerond als de zorgdrager aan de archiefwettelijke eis had voldaan. Een inspectie met soms wel een lange doorlooptijd, vooral in het geval er een selectielijst moest worden opgesteld. Centraal in de inspectie staat de afspraak tussen Erfgoedinspectie en zorgdrager over de termijn waarop de zorgdragers aan de ontbrekende basiseisen zou gaan voldoen. Deze afspraak is samen met de bevindingen vastgelegd in een rapportagebrief. Deze rapportagebrieven zijn te vinden op de website van de Erfgoedinspectie.

In het totaal zijn in 105 inspecties 186 zorgdragers geïnspecteerd. In een aantal gevallen is bij al lopende inspecties aangesloten, bijvoorbeeld bij de universiteiten en bij de rechterlijke organisaties. In andere gevallen is één inspectie uitgevoerd bij een groep van zorgdragers, zoals de Kamers van Koophandel of de Nederlandse Orde van Advocaten.

Wettelijk kader

In de Archiefwet 1995, het Archiefbesluit 1995 en de Archiefregeling is vastgelegd welke verplichtingen overheidsorganisaties hebben voor wat betreft hun archieven en archiefbescheiden. Naleving van deze archiefwetgeving zorgt ervoor dat er zorgvuldig en in evenwicht wordt omgegaan met de verschillende en soms tegenstrijdige belangen die met overheidsinformatie zijn gemoeid. Eén van die belangen is dat overheidsorganen verantwoording moeten kunnen afleggen over hun handelen en het gevoerde beleid, zowel tegenover de burger als tegenover controlerende instanties. Voorts draagt een zorgvuldig archiefbeheer bij aan een effectieve en efficiënte taakuitvoering van de overheid. Tot slot behoort een deel van de archiefbescheiden van de overheid tot ons cultureel erfgoed; dit zijn de archieven die na twintig jaar worden overgebracht naar een zogenaamde archiefbewaarplaats, waar ze blijvend openbaar toegankelijk zijn.

Centraal in de Archiefwet 1995 staat dat overheidsorganen, in de Archiefwet zorgdragers genoemd, archiefbescheiden in goede en toegankelijke staat moeten brengen en bewaren (art 3 AW). De Erfgoedinspectie heeft de afgelopen jaren intensief geïnspecteerd op drie belangrijke randvoorwaardelijke eisen voor de goede en toegankelijk staat: de selectielijst, beheersregels en het bestandsoverzicht.

• Selectielijst

Een overheidsorgaan moet archiefbescheiden bewaren en vernietigen volgens de bewaartermijnen die zijn vastgelegd in een vastgestelde selectielijst. Een zorgdrager is verplicht een selectielijst te ontwerpen (artikel 5 AW 1995) en te laten vaststellen door het Nationaal Archief. In de vaststellingsprocedure is een termijn van zes weken opgenomen waarin de concept selectielijst voor het publiek ter inzage ligt. Het doel van de selectielijst is tweërlei. Ten eerste wordt er op afgewogen wijze een termijn vastgesteld waarop overheidsinformatie moet worden bewaard en vernietigd. Ten tweede wordt vastgesteld welke deel van de overheidsinformatie, als cultureel erfgoed, voor blijvende bewaring in aanmerking komt. Het belang van de selectielijst voor de samenleving is dat het bekend en openbaar is welke bewaartermijnen voor overheidsinformatie worden gehanteerd. Hierdoor kan de buitenwereld er van op aan dat belangrijke informatie niet verloren raakt en dat gevoelige informatie tijdig wordt vernietigd. De zorgdrager zelf is met de selectielijst in staat tijdig te vernietigen en over te brengen, waardoor er geen stuwmeren van archieven en informatiebestanden ontstaan.

• Beheersregels

Een overheidsorgaan moet ervoor zorgen dat de archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat worden gebracht en gehouden. Daartoe moeten mensen en middelen worden vrijgemaakt, moeten systemen worden ingericht, moet bepaald worden hoe de archivering en het vastleggen van informatie is geregeld en moet worden afgesproken hoe en waar de verantwoordelijkheden zijn belegd. Om dit goed vast te leggen is een zorgdrager verplicht om beheersregels voor de archiefbescheiden op te stellen (art. 14 AB 1995). Het belang van de beheersregels is dat inzichtelijk wordt gemaakt hoe de zorg voor en het beheer van de archiefbescheiden is geregeld.

- **Bestandsoverzicht**

Van een overheidsorganisatie wordt vereist dat het over een actueel, compleet en logisch samenhangend overzicht van de archiefbescheiden, zowel digitaal als niet-digitaal, beschikt (art. 18 Archiefregeling). Het doel van het bestandsoverzicht is dat het inzichtelijk is over welke archiefbescheiden en archiefbestanden de zorgdrager beschikt en in welke applicaties of systemen deze archiefbescheiden en –bestanden zich bevinden.

Met het inwerking treden van de Archiefwet 1995, het Archiefbesluit 1995 en de toenmalige Regeling geordende en toegankelijke staat archiefbescheiden in 2002 (nu de Archiefregeling) zijn de selectielijst, de beheersregels en het bestandsoverzicht verplichte instrumenten voor een goed archiefbeheer geworden.

Bijlage 3

Overzicht van de geïnspecteerde organisaties

Overzicht van de geïnspecteerde organisaties en de mate waarin deze organisaties voldoen aan de drie archiefwettelijke eisen in 2007 en 2012

	Selectielijst		Beheersregels		Bestands-overzicht	
	2007	2012	2007	2012	2007	2012
Kabinet der Koningin	■	■	■	■	■	■
Kanselarij der Nederlandse Orden	■	■	■	■	■	■
Hoge colleges van staat						
Eerste Kamer der Staten-Generaal	■	■	■	■	■	■
Tweede Kamer der Staten-Generaal	■	■	■	■	■	■
Algemene Rekenkamer	■	■	■	■	■	■
Raad van State	■	■	■	■	■	■
Universiteiten						
Universiteit Twente	■	■	■	■	■	■
Universiteit van Amsterdam	■	■	■	■	■	■
Universiteit van Maastricht	■	■	■	■	■	■
Universiteit van Utrecht	■	■	■	■	■	■
Wageningen Universiteit WUR	■	■	■	■	■	■
Open Universiteit	■	■	■	■	■	■
TU Delft	■	■	■	■	■	■
TU Eindhoven	■	■	■	■	■	■
Universitair medische centra						
UMC Amsterdam	■	■	■	■	■	■
UMC Groningen	■	■	■	■	■	■
UMC Leiden	■	■	■	■	■	■
UMC Utrecht	■	■	■	■	■	■
Erasmus MC	■	■	■	■	■	■

Rechtspraak	Selectielijst		Beheersregels		Bestands-overzicht	
	2007	2012	2007	2012	2007	2012
	Hoge Raad der Nederlanden	Red	Green	Red	Green	Red
Gerechtshof Arnhem	Green	Green	Green	Green	Red	Green
Gerechtshof Den Haag	Green	Green	Red	Red	Green	Green
Gerechtshof 's-Hertogenbosch	Green	Green	Red	Green	Green	Green
Gerechtshof Leeuwarden	Green	Green	Red	Green	Green	Green
Rechtbank Almelo	Green	Green	Red	Green	Green	Red
Rechtbank Arnhem	Green	Green	Green	Green	Red	Green
Rechtbank Assen	Green	Green	Green	Green	Red	Green
Rechtbank Breda	Red	Green	Red	Green	Red	Red
Rechtbank Den Haag	Green	Green	Red	Red	Green	Green
Rechtbank Dordrecht	Yellow	Green	Red	Green	Green	Green
Rechtbank Groningen	Yellow	Green	Green	Green	Red	Red
Rechtbank Haarlem	Yellow	Green	Green	Green	Red	Green
Rechtbank Leeuwarden	Green	Green	Red	Green	Green	Green
Rechtbank Maastricht	Green	Green	Red	Green	Green	Green
Rechtbank Middelburg	Green	Green	Red	Green	Green	Green
Rechtbank Roermond	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green
Rechtbank Rotterdam	Green	Green	Red	Green	Green	Green
Rechtbank 's Hertogenbosch	Green	Green	Red	Green	Green	Green
Rechtbank Utrecht	Red	Green	Red	Green	Green	Green
Rechtbank Zutphen	Green	Green	Red	Green	Green	Green
Rechtbank Zwolle	Red	Green	Red	Green	Red	Green
Centrale Raad van Beroep	Green	Red	Red	Red	Green	Green
College van Beroep Bedrijfsleven	Green	Green	Red	Red	Green	Green

Publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties

Bosch	Red	Green	Green	Green	Red	Green
Bedrijfschap Horeca en catering	Green	Green	Red	Red	Red	Red
Hoofdbedrijfschap Afbouw	Green	Green	Green	Green	Red	Red
Hoofdbedrijfschap Agrarische Groothandel	Red	Red	Red	Green	Red	Red
Hoofdbedrijfschap Detailhandel	Red	Green	Red	Green	Green	Green
Productschap Tuinbouw	Green	Green	Green	Green	Red	Green
Productschap voor Vee en Vlees	Red	Green	Green	Green	Green	Green
Productschap voor Pluimvee en Eieren	Red	Green	Green	Green	Green	Green
Productschap Dranken	Red	Red	Red	Green	Red	Green
Productschap Vis	Green	Green	Green	Green	Red	Green
Productschap voor Zuivel	Red	Green	Green	Green	Green	Green

	Selectielijst		Beheersregels		Bestands-overzicht	
	2007	2012	2007	2012	2007	2012
Publiekrechtelijke beroepsorganisaties						
Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants	Red	Green	Red	Green	Red	Green
Kon. Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders	Red	Green	Red	Green	Green	Green
Orde van Octrooigemachtigden	Red	Green	Red	Green	Red	Green
Orde van Advocaten						
Nederlandse Orde van Advocaten	Green	Green	Green	Green	Red	Green
Bureau Orde van Advocaten Alkmaar	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey	Grey
Bureau Orde van Advocaten Almelo	Red	Green	Red	Green	Green	Green
Bureau Orde van Advocaten Amsterdam	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Bureau Orde van Advocaten Arnhem	Red	Green	Green	Green	Green	Green
Bureau Orde van Advocaten Assen (2010)	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Bureau Orde van Advocaten Breda	Grey	Green	Grey	Green	Grey	Green
Bureau Orde van Advocaten Den Haag	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Bureau Orde van Advocaten Dordrecht	Red	Green	Green	Green	Red	Green
Bureau Orde van Advocaten Groningen	Grey	Green	Grey	Green	Grey	Red
Bureau Orde van Advocaten Haarlem	Red	Red	Green	Green	Red	Red
Bureau Orde van Advocaten 's Hertogenbosch	Red	Green	Green	Red	Red	Green
Bureau Orde van Advocaten Leeuwarden	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Bureau Orde van Advocaten Maastricht	Red	Green	Red	Green	Green	Green
Bureau Orde van Advocaten Middelburg	Red	Green	Green	Green	Red	Green
Bureau Orde van Advocaten Roermond	Green	Green	Green	Green	Red	Green
Bureau Orde van Advocaten Rotterdam	Yellow	Green	Red	Green	Green	Green
Bureau Orde van Advocaten Utrecht	Yellow	Green	Green	Red	Green	Green
Bureau Orde van Advocaten Zutphen	Green	Green	Green	Green	Green	Red
Bureau Orde van Advocaten Zwolle	Red	Green	Green	Green	Red	Green
Notariële beroepsorganisatie						
Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green
KNB ringen	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Loodswezen						
Nederlandse Loodsencorporatie	Red	Red	Red	Red	Red	Green
Regionale Loodsencorporatie Amsterdam-IJmond	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Regionale Loodsencorporatie Rdam-Rijnmond	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Regionale Loodsencorporatie Scheldemonden	Red	Red	Red	Red	Red	Green
Regionale Loodsencorporatie Noord	Red	Red	Red	Red	Red	Red

Publiekrechtelijke ZBO's	Selectielijst		Beheersregels		Bestands-overzicht	
	2007	2012	2007	2012	2007	2012
	Kamers van Koophandel	Red	Green	Red	Green	Red
Stimuleringsfonds voor de Pers	Red	Green	Red	Green	Green	Green
Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers	Red	Green	Green	Green	Red	Green
Commissie Schadefonds Geweldsmisdrijven	Red	Green	Green	Green	Red	Green
College Sanering Zorginstellingen	Yellow	Green	Green	Green	Red	Green
College Bouw Zorginstellingen	Red	Green	Green	Green	Green	Green
CTGB	Red	Green	Red	Green	Green	Green
College voor Zorgverzekeringen	Red	Yellow	Green	Green	Red	Red
Informatie Beheer Groep/DUO	Yellow	Green	Green	Green	Red	Green
Koninklijke Bibliotheek	Red	Green	Green	Green	Red	Green
KNAW	Red	Green	Red	Green	Green	Yellow
Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen	Yellow	Green	Red	Green	Green	Green
Politieacademie	Red	Green	Red	Red	Red	Red
NVAO	Red	Green	Red	Green	Red	Green
Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid	Red	Green	Red	Green	Red	Green
NWO	Green	Green	Red	Green	Green	Green
Onderzoeksraad voor Veiligheid	Green	Green	Red	Green	Red	Green
Pensioen- en Uitkeringsraad	Green	Green	Green	Green	Red	Green
Raad voor de Rechtsbijstand	Red	Green	Red	Green	Green	Green
Raad voor Werk en Inkomen (RWI)	Yellow	Green	Red	Green	Red	Green
RDW	Green	Green	Red	Green	Red	Green
Sociale Verzekeringsbank	Yellow	Green	Green	Green	Green	Green
Staatsbosbeheer	Green	Green	Green	Green	Red	Green
TNO	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Uitvoeringsinstituut werknemersverzekering (UWV)	Green	Green	Green	Green	Red	Green
Waarderingskamer	Green	Green	Green	Green	Red	Green
Zorgonderzoek Nederland (ZonMw)	Yellow	Green	Red	Green	Red	Green
Bureau Architectenregister	Red	Red	Red	Green	Red	Green

Privaatrechtelijke zbo's	Selectielijst		Beheersregels		Bestands-overzicht	
	2007	2012	2007	2012	2007	2012
	Nederlands Fonds voor de Podiumkunsten	Orange	Green	Green	Green	Red
Fonds voor BKVB	Orange	Green	Green	Green	Red	Green
Nederlands Letterenfonds	Red	Orange	Red	Green	Red	Red
Autoriteit Financiële Markten (AFM)	Red	Green	Green	Green	Red	Green
CBR	Red	Green	Red	Green	Green	Green
De Nederlandsche Bank	Red	Green	Green	Green	Red	Green
Innovam	Red	Green	Green	Green	Green	Green
KIWA NV	Red	Green	Red	Green	Red	Green
KNMG Opleiding & Registratie	Red	Green	Green	Green	Red	Green
Mondriaan Stichting	Green	Green	Red	Green	Red	Green
Nederlandse Publieke Omroep	Red	Green	Green	Green	Red	Green
Nederlandse Transplantatie Stichting	Red	Green	Green	Green	Red	Green
Stichting Administratie Indonesische Pensioenen	Red	Green	Red	Green	Green	Green
Stichting Marorgelden Overheid	Green	Green	Red	Green	Green	Green
Stichting Airport Coordination Netherlands	Red	Green	Red	Green	Red	Green
Bloembollenkeuringsdienst	Red	Green	Red	Green	Red	Green
COKZ	Red	Green	Red	Red	Red	Red
Kwaliteits Controle Bureau	Red	Green	Red	Green	Green	Green
NAK Zaaizaad en Pootgoed van Landbouwgewassen	Red	Green	Red	Green	Green	Green
NAK Tuinbouw	Red	Green	Red	Green	Red	Green
NCDO	Red	Green	Red	Green	Red	Green
Nederlands Fonds voor de Film	Green	Green	Red	Green	Red	Green
Nidos	Red	Red	Red	Green	Green	Green
Stichting NIWO (wegvervoer)	Red	Green	Green	Green	Red	Green
Stichting Participatiefonds voor het Onderwijs	Red	Green	Red	Green	Green	Green
Stichting Vervangingsfonds voor het Onderwijs	Red	Green	Red	Green	Green	Green
Stichting Reclassering Nederland	Red	Red	Red	Red	Red	Green
Stichting SAB	Red	Green	Green	Green	Green	Green
Stichting SKAL	Red	Green	Red	Green	Red	Green
Stichting Stimuleringsfonds voor Architectuur	Green	Green	Green	Green	Red	Green
Stimuleringsfonds NCO	Red	Green	Green	Green	Red	Green

Privaatrechtelijke ZBO's Bureaus Jeugdzorg	Selectielijst		Beheersregels		Bestands-overzicht	
	2007	2012	2007	2012	2007	2012
	Bureau Jeugdzorg Groningen	Red	Red	Red	Red	Red
Bureau Jeugdzorg Friesland	Grey	Red	Grey	Green	Grey	Green
Bureau Jeugdzorg Drenthe	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Bureau Jeugdzorg Overijssel	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Bureau Jeugdzorg Gelderland	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Bureau Jeugdzorg Flevoland	Red	Red	Red	Green	Red	Green
Bureau Jeugdzorg Utrecht	Red	Red	Green	Green	Red	Red
Bureau Jeugdzorg Noord Holland	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Bureau Jeugdzorg Amsterdam	Grey	Red	Grey	Red	Grey	Red
Bureau Jeugdzorg Haaglanden/Zuid-Holland	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Bureau Jeugdzorg Stadsregio Rotterdam (2010)	Grey	Red	Grey	Green	Grey	Red
Bureau Jeugdzorg Zeeland	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant	Red	Red	Red	Red	Red	Red
Bureau Jeugdzorg Limburg	Red	Red	Red	Green	Red	Green

Legenda

- Voldoet aan de basiseis
- Voldoet gedeeltelijk aan de basiseis
- Voldoet niet aan de basiseis

De monitor van de Erfgoedinspectie is een periodiek online onderzoek naar belangrijke indicatoren voor een goed archiefbeheer uitgevoerd onder circa 265 zorgdragers. De uitkomsten over 2007 zijn gebruikt bij de opzet van het inspectieprogramma en zijn in het bovenstaande overzicht weergegeven in een kleurwaardering. Voor het meetjaar 2012 zijn de uitkomsten uit de monitor 2011-2012 gebruikt, aangevuld of gecorrigeerd met de uitkomsten uit de verschillende inspecties.

De Erfgoedinspectie en het toezicht op de informatiehuishouding van de centrale overheid

De Erfgoedinspectie houdt toezicht op een belangrijk deel van het Nederlandse erfgoed.

De Erfgoedinspectie ziet in opdracht van de minister van OCW toe op de informatiehuishouding van de centrale overheid, op het behoud en beheer van de rijkscollectie, de nationaal beschermde cultuurvoorwerpen en -verzamelingen, de archeologische en gebouwde monumenten, de archeologische opgravingen en vondsten en de beschermde stads- en dorpsgezichten.

Voor wat betreft het toezicht op de informatiehuishouding ligt de focus van de Erfgoedinspectie op de archivering en de duurzame toegankelijkheid van archiefbescheiden, zowel in de vorm van gegevens als documenten, zowel digitaal als niet-digitaal. Object van toezicht zijn de departementen en daaronder vallende diensten, de Hoge Colleges van Staat, de rechterlijke macht, publiekrechtelijke bestuursorganen, privaatrechtelijke bestuurorganen voor wat betreft de openbaar gezag taak, privaatrechtelijke beroepsorganisaties en de organen van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie.

Colofon

Erfgoedinspectie
Rijnstraat 50
Postbus 16478 (IPC 3500)
2500 BL Den Haag
Tel: 070 412 40 12
Fax: 070 412 40 14
E: info@erfgoedinspectie.nl
www.erfgoedinspectie.nl

ISBN 978-90-815392-5-8
April 2013

